

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

כ"ו חשוון תשפ"ג
20 נובמבר 2022

לכבוד,

משתתפי הדיון

הנדון: ישיבה בעניין 15074-09-22 פלוגית נ' משטרת מרחב חוף ואח', מיום 18.9.:

משתתפים:

אורית קוטב, המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)
מומי למברגר, המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)
הילה כץ, פרקליטת מחוז חיפה (פלילי)
אילה פילס, פרקליטת מחוז חיפה (אזרחי)
נעמי זמרת, המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
טל פילברג, המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
רועי טבק, המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה
איתן צור, פרקליטות מחוז חיפה
מאור סבג, לשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)
קרן בן מרדכי, מתמחה, לשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

רקע:

מדובר בתביעת נזיקין רגישה בגובה 4 מלש"ח של תובעת שלפי הנטען הוריה אנסו אותה במשך שנים, היא אף הרתה לאביה והתינוקת שנולדה נפטרה ממומים לאחר כ-8 חודשים. התביעות בתיק הן משטרת ישראל ופרקליטות מחוז חיפה פלילי. הטענות העיקריות בתביעה נוגעות לכך שלפי הנטען לא נעשה דבר עם תלונתה במשך שנים. התלונה הראשונה הוגשה למשטרה בשנת 2016 וכתב האישום נגד ההורים הוגש בחודש אוגוסט 2022. כמו כן, התובעת טוענת כי גורמים במשטרה ניסו להניא אותה מלהגיש תלונה ואף אמרו לה שעדיף שתמשיך את תלונתה. בית המשפט האזרחי קבע דיון ליום 20.9.2022 ולקראת הדיון כונסה הישיבה הפנימית שנועדה לדון באפשרויות שעומדות לפנינו.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

דיון:

נציג פרקליטות מחוז חיפה:

מהמשטרה נמסר שהייתה בעיה בטיפול בתיק, לא עשו בו דבר במשך שנתיים. ב-2018 התיק הועבר לפרקליטות בחיפה כשבו אך ורק עדות המתלוננת עצמה (לא נחקרו חשודים), ובהמשך נערכו מספר השלמות חקירה עד שבאוגוסט השנה הוגש כ"א חמור. הטענות הן נגד המשטרה והפרקליטות הפלילית בנוגע לסחבת ואי מתן מענה למצוקה שלה. מספר ימים לאחר שהתקבלה התביעה התקבלה הודעה מהשופטת שהיא קובעת מועד לדיון במעמד הצדדים. ההערכה היא שקיימות שתי אפשרויות:

1. יש קושי מובנה בתיק בשל העובדה שמצד אחד המתלוננת בהליך הפלילי, קורבן העבירה, צריכה להיעזר בתובעת הפלילית להעיד והתביעה אמורה לשכנע בגרסתה; ומצד שני הפרקליטות הפלילית נתבעת על ידה. הפרקליטות צריכה להיות איתה בקשר צמוד ולהכין אותה לעדות בזמן שעליה להתמודד עם טענות חמורות נגדה. זהו מצב של ניגוד מובנה, ויש חשש לפגיעה בהליך הפלילי. כל עמדה או גרסה שהתובעת תיתן יכולה להיות חלק מחומרי החקירה בהליך הפלילי, והכל יזלוג בין ההליכים וזה לא טוב. אפשר שהשופטת ערה לקושי זה ורוצה לתת לו מענה בדרך של עיכוב ההליך.
2. רצון של השופטת לייצר הסדרים דיוניים.

יש יתרון בכך שההצעה לעיכוב הליכים תבוא מבית המשפט ואך ככל שביהמ"ש לא יעלה זאת מיוזמתו, יש לשקול בקשה לעיכוב מטעמנו לטובת נקיון ההליך הפלילי ומניעת שיבוש.

פרקליטת מחוז חיפה (אזרחי):

יש לדייק את טענות הנפגעת: היא לא מייחסת למדינה את הנזק שהיא חוותה מהמעשים האיומים של הוריה, אלא היא טוענת שהתארכות ההליכים גרמה לה להמשיך להתייגר במשך התקופה. טענה כזו מעלה שאלות של קש"ס שיעלו בדיון, אך היא יוצרת קשר ספציפי שיש להידרש אליו. זה מעורר אולי צורך שלנו לשלוח הודעת צד ג'.

שאלת עיכוב ההליכים מתעוררת לנוכח האינטרסים המנוגדים בהליכים השונים. מעבר לכך יש קושי פרסונלי הנובע מכך שאותה תובעת שצריכה לעמוד בקשר רצוף עם קרבן העבירה היא גם מי שנתבעת על ידה. אמנם הפרקליטה לא נתבעת אישית, אלא רק המדינה אך עדיין מתעורר קושי גם מולה.

התביעה התקבלה רק לפני שבוע, טרם יצא לנו לשוחח עם הצד שכנגד, אנחנו נמצאים בשלבים ראשוניים טרם הכנת כתב ההגנה (עורך הדין שהגיש את התביעה לא מוכר לנו מהמחוז).

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

העילות של עיכוב ההליכים ידועות, והן מתקיימות בענייננו. כאן בעצם אנחנו רוצים לבדד ולקיים את ההליך הפלילי עד תום (ואף אולי עד פס"ד חלוט), זו בקשה חריגה ולא פשוטה. מוטב שזה יהיה בהסכמה זה יהיה

המצב המיטבי הוא הגעה להסכמה למחיקת התביעה כרגע, בלי לגרוע מטענות עתידיות, וכן לצד התחייבות שלנו להימנע מהעלאת טענת התיישנות בהמשך, אך קיים ספק אם עו"ד כזה שהגיש כ"א כפי שהוגש יהיה מוכן לכך.

פרקליטת מחוז חיפה (פלילי):

הפרקליטה שמנהלת את התיק כיום היא אותה הפרקליטה שליוותה את התיק מתחילתו, דבר שמוסיף מורכבות לסיטואציה.. פן נוסף של ניגוד העניינים הוא שאלת הנזק. אנחנו יודעים מהתיק הפלילי שיש טענות לנזקים משמעותיים וקשיים נפשיים. אנחנו חשופים לפגיעות קודמות שלה (טרם הפגיעה שביצעו בה הוריה לכאורה), ונהיה חשופים לחומרים שיהיו רלוונטיים לשאלה איזה נזק נגרם ממה. בוודאי נצטרך לעשות שימוש בחומרים מההליך הפלילי בהליך האזרחי. בנוסף, הפניות שלה אלינו לאורך השנים, כולל הפנייה לנב"מ יכנסו להליך. גם אם נניח שאת העניין הזה ניתן לבדד כי הוא לא קשור ישירות לתיק, עדיין יש לכך השפעה לקשר בין קרבן העבירה למאשימה (אף אם התיק היה עובר לפרקליט אחר, לא יאפשר שיח פתוח כמו שמקיימים עם כל מתלוננת, שכן ההליך האזרחי תמיד יהיה נוכח במידה מסוימת).

בנוסף, תעלה שאלת השיהוי – הייתה פנייה לנב"מ והבהרנו את עמדתנו בנוגע לסוגיה זו. הפרקליטה כבר עדכנה אותי שאחד הסנגורים של הנאשמים מבקש התייחסות לשאלת השיהוי לפני שהוא מבקש בקשה לביטול כתב האישום. השיהוי נובע ממורכבות התיק וכן מהעומס שקיים בפרקליטות. כלומר גם הנפגעת נמצאת בשני האפיקים וגם הפרקליטה נמצאת במורכבות בשני האפיקים.

שאלת הפשרה היא שאלה רחבה מהתיק הספציפי הזה כי יש לנו עוד תיקים עם עיכובים, לא חריגים כמו בתיק הזה, אבל עדיין צריך לחשוב על משמעויות הדבר בנוגע לתיקים אחרים. יתר על כן, לנפגעת יש שני עו"ד שמייצגים אותה. לוקר הגיש את התביעה האזרחית, וגוטמן שאנחנו מכירים אותה ואף הגנה על הפרקליטות ואמרה שהעיכובים האלה יכולים לקרות. את לוקר אנחנו לא מכירים ולא ברור איך הוא יגיב. וכל דבר צריך להיעשות בזהירות רבה, שלא יטענו סנגורי הנאשמים שאנחנו מנסים להשפיע על ההליך הפלילי.

נציגת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה:

אם בזמן העיכוב נמשכו המעשים מדובר בסיפור בעייתי ביותר, כי זהו נזק שנגרם כי לא הוגש כתב אישום, אך אי הגשת כתב אישום במועד לכשעצמה היא לא סיבה לפיצוי. התובעים יצטרכו להביא חו"ד שמבדדת את הרכיב הזה בגין הפגיעה שנובעת מהשיהוי. לא בטוח שיוכח נזק כזה ולכן אין

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

לפנות לפשרה. ההשלכות פה הן מרחיקות לכת, יצוצו שאלות משנה (מהי תקופה סבירה וכו'). ניתן לבקש עיכוב הליכים עד תום ההליך הפלילי, זה דבר שכבר קרה, וניתן לקבוע בקרות. אני סבורה שלא נכון להעלות את טענת צד ג' בהליך הנוכחי, אם הטענות לנזק הן רק על השתהות, ההורים לא רלוונטיים.

המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים):

לא נכון לקבל החלטה בנוגע למקרה שהצעתנו לא תתקבל בדיון בביהמ"ש, קודם נבין מה יש להם לומר בעניין. טוב שכרגע המגעים מתנהלים בחסות השופטת, אך שווה לשמוע את הטיעונים שלהם. הסיטואציה רגישה ובעיני זה לא דומה לאירועים שמוכרים לנו, שכן בתיקים קודמים לא היה מדובר בנפגעי עבירה, אלא בעדי מדינה ונאשמים שתבעו אותנו. אם לאחר שנציג את כל פוטנציאל הנזק להליך הפלילי (כולל הניסיון לערער את אמינותה ולטעון שהנזק נגרם מגורם אחר), הנפגעת עדיין תרצה לנהל את התיק במקביל, אני חושב שבקשה שלנו לעכב את ההליכים בכל מצב היא בעייתית.

אנחנו לא יכולים לטעון טענה אחת באזרחי ואחרת בפלילי. אם נגיד באזרחי למשל שהפגיעה לא חמורה, לא נוכל לטעון זאת בפלילי.

בנוסף, צריך להגדיר בצורה מדויקת מה מטריד אותנו. הנימוק לפיו יהיה לא נעים לשבת בחדר עם הפרקליטה שנתבעת (לא אישית) בהליך אזרחי – הוא לא משכנע. זה מצב לא נעים אך הוא לא מצדיק בקשה לעיכוב הליכים, בעוד טענות על ערעור מהימנות, ושאלת גובה הנזק משמעותיות יותר. לכל הכותרות של ניגוד העניינים יש ליצוק תוכן קונקרטי, כיצד יתבטא בפועל ניגוד העניינים אם ינוהלו הליכים אלה במקביל.

בעקבות הדיון סוכם כדלקמן ע"י המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים):

- ❖ נושא הפשרה ירד מהפרק לפי שעה, שכן מדובר באירוע מורכב בעל נסיבות ייחודיות והשלכות רחב.
- ❖ בשלב הזה נכון לעכב את ההליכים. התוצר האידיאלי של הדיון אצל השופטת הוא הסכמה של כל הצדדים על עיכוב, כשהיתרונות שלו ברורים לכל. חשוב לחדד שניהול ההליכים בו זמנית עלול לפגוע גם בתובעת, וכן שגם לנו חשוב שהאמינות שלה תשמר.
- ❖ ניתן להציע בקרות בנוגע לעיכוב ההליכים במועדים קבועים מראש.
- ❖ מוטב שההצעה לעיכוב תגיע מהשופטת באופן שיאפשר לנו להגיב לה.
- ❖ אם לא תהיה הסכמה בעניין עלינו לומר לביהמ"ש שאנחנו שומרים על זכותנו להגיש בקשה לעיכוב. במצב כזה, על פמ"ח פלילי ואזרחי לקיים ישיבה שבמסגרתה ידייקו את המורכבות בסיטואציה, לקראת בקשה פורמלית לעיכוב הליכים.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

עדכון:

בהמשך לישיבה נבקש להוסיף כי ביום 20.9.22 התקיים דיון בתיק בפני בית המשפט המחוזי בחיפה. בית המשפט העלה את הקושי שהוא רואה בניהול ההליך האזרחי במקביל לניהול ההליך הפלילי וביקש מב"כ התובעת להשיב האם הוא רואה קושי כזה. ב"כ התובעת טען כי אינו רואה כל בעיה בניהול ההליך במקביל להליך הפלילי.

מטעם הפרקליטות הוצגו הטענות שעלו בישיבה בדבר הקושי בניהול הליך אזרחי בשלב זה והחשש מפגיעה בהליך הפלילי או זיהומו. עוד צוין שככל שב"כ התובעת לא יסכים להסדר, אנו נשקול בקשה לעיכוב ההליך מטעמנו. בית המשפט הציע לב"כ התובעת להסכים לעיכוב ההליך האזרחי, בשלב זה, למשך שנה, וכמובן שככל שההליך הפלילי יסתיים לפני כן – תוכל התובעת לעתור להמשך ההליך.

ביום 29.9.22 פרסם ביהמ"ש החלטה המאשרת את הסכמת התובעת לעיכוב ההליך האזרחי, בשלב זה בחצי שנה. בית המשפט קבע כי הצדדים יגישו הודעת עדכון ביחס להליך הפלילי עד ליום 1.4.2023 ובהתאם יישקל הצורך בהמשך עיכוב התביעה. על מנת להיערך מראש להכנת כתב הגנה ומתוך הבנה שהדבר תלוי בהתפתחויות אפשרויות בהליך הפלילי, פמ"ח (אזרחי) מבקשים לקבל כבר כעת התייחסות מאת המשטרה והפרקליטות לנטען בתביעה ובכלל זה פירוט לוחות זמנים של הליכי החקירה והשלמות החקירה שבוצעו על ידי המשטרה והפרקליטות, וכן עדכון לגבי ההתפתחויות בהליך הפלילי.

כתבה: קרן בן מרדכי, מתמחה